

א' ב' שבפרשה

רעיון ומוסר השיכל בדרך משל ונמשל הנלמד מהפרשה
מבארם של רבותינו מפרשי התורה, בעלי המוסר והחסידות.

נשיאת פנים, למי ולמה?

הרב אהרן רכניצר

עיקם לי את האף כל פעם מחדש, ובכך גרם לי לא אחת לאי נוחות, מה שהביא לחוסר אמון בינינו.

לעומת זאת ידו יושכר כ"כ שונה היה בהתנהגותו, מהרגע הראשון שהתקבל למערכת נתתי לו שעות פה ושעות שם, (לא יותר מידידו אריה) תמיד הוא בא להודות לי על ההתחשבות מצדי ועל הדאגה שלי בקידומו, ומי מדבר אם נתתי לו אי פעם מילוי מקום של יום שלם הוא היה אסיר תודה, אתה מבין לבד שעל אדם כזה אתה כבר לא מסתכל באופן מדויק על מידת מקצוענותו.

הרושם שיששכר השרה עלי, בכך שהוא דמות חינוכית למופת - בעל מידות, בעיני זה שווה יותר ממי שמצליח להשתלט יותר טוב על כיתה, או כל שאר מיני מעלות נוספות שאיני מזלזל בהם כלל. אריה הינו אברך מוכשר במיוחד, אני מאוד מעריך אותו אבל מהרגע הראשון שהוא גילה חוסר שביעות רצון, יחד עם הנרגנות שלו בהבעת טענות על אי קידומו גרמה לי כל פעם לדחותו ולבדוק בציציותיו בזכוכית מגדלת האם ראוי הוא לתפקיד זה.

הכלל הוא שכשמישהו מקבל אותך בהבנה ומגלה אמון בך ובמערכת שמקבלת החלטות שקולות ונכונות, בונה סביבו מערכת אימון שרק מטיבה עם עצמו, ואת ההיפך מיותר להסביר. מה גם שבכל פעם שביקשתי מאריה עזרה מעבר למחויבותו סירב בנימוס ואילו יששכר תמיד עוד הוסיף יותר על מה שהתבקש, אז אתה מתפלא שקידמתי אותו, זה ממש לא משוא פנים ופרוטקציה כלשהו, אלא תגמול על יושרו והתנהגותו, לדעתי מגיע לאיש כזה תפקיד מצד הדין".

למדנו כאן יסוד גדול בנתינה שמושפעת מהאור החוזר של המקבל, ככל שהמקבל יעריך את הנותן ובעיקר אם יכיר לו טובה גם בדבר קטן הרי יגדל חינו עשרת מונים, וישא פנים בשבילו להיטיב לו בכל האפשר.

כן הדבר, כשהאדם מודה ומשבח לאדון כל העולמים על כל מה שנותן לו, גם על המעט דוגמת הכביצה או הכזית, נושא אליו ה' פנים באור חוזר ונותן לו מעבר למה שמגיע לו באמת. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (במדבר פרק ו פסוק כו).

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (במדבר פרק ו פסוק כו).

בגמרא (ברכות דף כ עמוד ב): **דרש רב עוריא**, זמנין אמר לה משמיה דרבי אמרי זמנין אמר לה משמיה דרבי אסי: **אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, כתוב בתורתך אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, והלא**

אריה ויששכר היו שני חברים וידידים בלב ונפש, היו להם נטיות ותכונות די דומות (למעט הבדל אחד ועל כך בהמשך), יחד קבלו החלטה משותפת להרביץ תורה לילדי ישראל הטהורים ולשם כך השתלמו בהוראה, זה היה ברור שזה יהיה המקצוע הרוחני שלהם לעתיד, כולם ניבאו להם הצלחה בתחום זה.

כססימו ללמוד פנו שניהם אל מנהל התלמוד תורה המקומי **"נתיב התורה"** בבקשה להתקבל לעבודה בת"ת. המנהל ראיין אותם והתרשם מרמת היקף - ההבנה שיש להם בתחום, ונתן להם אישור ראשוני שכשיתאפשר לו, ינסה לקדם אותם עד שישתלבו בסופו של דבר לתפקיד קבוע.

הזמן עשה את שלו, אבל פה צץ ועלה הבדל ניכר בין אריה ליששכר, בעוד אריה עובר ממילוי מקום אחד לשני, יששכר כבר הצליח להשתבץ בכתה קבועה משלו.

בצר לו פנה אריה אל מפקח התלמוד תורה, בטרוניה נגד המנהל שממנה תפקידים בפרוטקציות ולא באופן ענייני. "הבן, חס ושלום אין עיני צרה

בתפקידו של ידידי יששכר, אדרבה אני שמח בשבילו, אולם אינני מצליח להבין את מידת האיפה ואיפה, בעוד אני עובר מכתה לכתה ומועסק בשעות בודדות, אותו קרבו וקדמו וב"ה זכה למקצוע קבוע, איני אומר שהוא לא יודע לעשות מלאכתו, אבל אם נשווה ביני לבינו, יגלו שיש בי יתרונות מועדפים, בכך שאני שולט יותר טוב בכיתה, וכמו"כ ניחנתי בכושר הסברה מעולה ועוד מספר מעלות שהתברכתי בהם מאת השם. **ברור שאינני מעוניין לגרום ח"ו נזק לידידי יששכר, אדרבה יהי לו אשר לו**, אך כואב וחורה לי עניין הפרוטקציה שמתנהל פה בצורה בולטת ביותר". המפקח הבטיח לאריה לבדוק את הנושא ובע"ה להחזיר לו תשובות.

בשיחה שהתנהלה בין המנהל למפקח העלה זה האחרון את קובלנותיו וחוסר שביעות רצונו של אריה על צורת קבלת החלטות בקידום עובדי ההוראה שעל פניו נראים כמשוא פנים והעדפה של אחד מול השני.

תשובת המנהל הפתיעה את המפקח, "ראה, מטבע הדברים כשמגיעים לפני שני עובדי הוראה חדשים, לעולם לא אוכל לתת להם תפקיד קבוע, הן בגלל שכל התפקידים מאוישים וגם בגלל חוסר ההתמקצעות מבחינתם, שעדיין לא באים עם פרקטיקה וניסיון מוכח בשטח, לכן לאחר התרשמותי מכישרונותיהם של המועמדים לתפקיד, **אני מתחיל לאט לאט להשחיל שעות - היכן שאני זקוק להם, עד שאני מקדמם לפי ראות עיני**, לצערי ישנם מלמדים כמו אריה שאינם מבינים שזה התהליך הטבעי והמתבקש, והוא

שלא יבזבז יותר מדאי.

ידוע שאמר מרן מהר"א מבעלזא בשם הרבי ר' מעקיל מזלאטשוב זיע"א שאמר "מחותן שאינו קונה בגד חדש לנשואי בנו הוא בחינת פתי", יען ששערי רווחה נפתחים לו משער אחר מעבר לקצבתו של אותה שנה דוגמת הוצאות שבת ויו"ט, והוא פתי שאינו פותח את ידיו לקבלם בשתי ידיו.

בזה פירש הרה"ק ר"מ הפזמון ב'מה ידודות' **חפצין אסורים וגם לחשוב חשבונות**, (אסורים מלשון קישור) שהאדם ידיו קשורים מלהשתמש בכל חפצי העוה"ז ואסור לו לחשב חשבונות שמיים על מה ולמה זוכה לקצבה בחשבון קצוב. אולם מתי מותרים להרהר ולהשתמש בחפצין כשהוא **לשדך הבנות, ותינוק ללמדו ספר, ולהתענג בתענוגים לכבוד שבת ויו"ט.**

מה נאה להביא ביאור **המראה יחזקאל** מדעש על מה שאנו אומרים בתפילת עננו **טרם יקראו ואני אענה, עוד הם מדברים ואני אשמע**, שלכאורה הוא תרתי דסתרי, כי אם טרם יקראו כבר יענה א"כ מדוע נקט בהמשך **עוד הם מדברים ואני אשמע?** שהוא הפכו שרק ישמע ולא דווקא יענה.

ותירץ שהקב"ה הזן מקרני ראמים עד ביצי כינים לא יגרע כוחו של יציר כפיו להיות גורלו שונה מכל חיה ועוף, ולכן זן ומפרנס גם את האדם, כי מאן דיהיב חיי יהיב מזוני, ועל זה נאמר טרם יקראו כבר אענה, כי אני השם המחויב לזונו מצד היותו יציר כפי, אך בעניין **'עוד הם מדברים'** שרוצים **עוד**, דצווחי ככלבים הב

הב וחפצים מעבר לנצרך והמגיע להם, ע"ז אמר **ואני אשמע**, בחינת איסתפקתא דהיינו שצריך בחינה מיוחדת בדינו של אדם, לראות היצדקו מעשיו לקבל זה התוספת שצריך בדיקה אחריו - **האם ראוי הוא לאותו שפע וברכה** שהוא מעבר לחובתו של השי"ת.

וע"ז הוסיף הבעל תפילה הגאון החסיד ר' **יחזקאל הלוי מנדל** ז"ל בדרך רמז, **'עוד ישמע'** בהרי יהודה וגו' אימתי ישמע ה' **'עוד'** הנ"ל שמבקשים מעבר לקצבה שנקצבה לו מר"ה? כשהוא קול ששון וקול שמחה **קול חתן וקול כלה.**

וכעין זה איתא בקדושת לוי (אבות-פ"ב מ"ה) האדם שמסתפק במיעוט וכל מעשיו לשם שמים **יושפע לו שפע בכל**

עת מצד הרחמים, ובשעת רחמים ורצון אז אין מקפידין אם ראוי הוא או לא, אבל זה שמבקש מותרות נתנה לו רק עפ"י מידת הדין עיי"ש.

נמצא אם כן שכשהאדם משתמש בגשמיות לצורכי שמים מותר לו ליהנות מהעוה"ז שהוא מיועד אך ורק לחלק עבודתו ית"ש, **ובזה נ"ל לבאר שזהו ששאלו מלאכי השרת הרי העוה"ז אינו שייך לישראל וכלום יש משא פנים לתת להם נחלת שני עולמות?** ע"ז השיב להם שהם **מדקדקין על עצמם להשתמש בנצרך להם כזית עד כביצה ולא לצורך הנאתם וממילא ע"ז מגיע להם מצד הדין לצורך עבודתם לתורה ומצוות.** ודבר זה מבואר גם בספה"ק הסבר הברכות בעמלי התורה ואכמ"ל.

וזה אם כן גם ביאור העניין אחר שנכתב בפרשתנו בעניין הסוטה והנזיר שהאחד מפרז בהנאותיו והשני מצמצם ומסגף עצמו, (ומביא ע"ז קרבן) לזה הביא את ברכת הכהנים שיתברכו אוהבי ה', שהם הכהנים המכוונים את העם לנהוג במידת דרך ארץ להשתמש בממונם לעבודתו ית"ש, שהוא הדרך הממוצע הראוי לנהוג כן, ומי שיעשה כן יתברכו נכסיו ויתקיים בו אשרין בעוה"ז וטוב לך בעוה"ב.

אתה נושא פנים לישראל, דכתיב: ישא ה' פניו אליך. אמר להם: **וכי לא אשא פנים לישראל?** שכתבתי להם בתורה: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך, והם **מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה.** עד כזית לרבי מאיר, עד כביצה לרבי יהודה, דתנן: עד כמה מזמנין, רבי מאיר אומר עד כזית, רבי יהודה אומר: עד כביצה.

קושיית הגמרא היא בעצם איך ייתכן שהקב"ה 'ישא פנים' הרי כתוב מפורש שאסור לקחת שוחד לשאת פנים? **לכן יש להבין, מה קשור עניין אכילת כזית וכביצה לעניין נשיאת פנים?** הרי גם עם תירץ זה עדיין תמוה עניין הנשיאת פנים והדרא קושיא לדוכתה? **עוד צ"ל - איך כל זה מתקשר לברכת כהנים?** ובכלל צריך להבין שהרי אנו בני יעקב הובדלנו משכר העוה"ז, ושכר התורה ומצוות הרי מובטח לנו לעתיד לבא?

גם צ"ב מה שכבר הקשו מדוע נקט דווקא חומרה זו כשבח לישראל, הלא עם ישראל משופע בחומרות יתר על מה שאסרה תורה. וכך הקשה כאן בתורה תמימה.

הסבר העניין מבאר **החת"ס** בתורת משה [ראה מסגרת] שכאשר אדם מחמיר ומברך אף על כביצה או כזית **הריהו מראה באופן ברור חוזק האמונה שיש לו בהקב"ה, ומברך להשי"ת על כל מה שמקבל, אדם כזה ראוי הוא לאותה הטבה של נשיאת פנים שיקבל מעבר למגיע לו מצד הדין.**

הרי לנו שעניין הכזית והכביצה אינו עוד חומרה בעלמא, אלא הוא מבטא **הכרת הטוב** יתירה - שאע"פ שהתורה עצמה פטרה אותנו מלהכיר טובה ולברך כל זמן שלא שבענו, עכ"ז עם ישראל קיבל על עצמו להכיר טובה ולברך גם כשאינו שבע, וכמים פנים אל פנים יתברכו בנשיאת פנים שהינה נתינה והשפעה ללא דקדוקי שורת הדין. **כן מבואר גם בכלי יקר שישראל זוכים לנשיאת פנים שהיא ברכה של שפע ללא גבולות יען שגם בניי אינם מדקדקים ומחמירים לברך אפילו על שיעור כזית או כביצה.**

וזה העניין כתב גם הר"א מליזענסק זיע"א פרשת בהעלותך עה"פ **'ויאמר משה לחובב... לכה אתנו והטבנו לך כי**

ה' דבר טוב על ישראל, והיה כי תלך עמנו, והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך'. (במדבר י' כ"א). (שכשהאדם מכיר בגודל הטובה שעושה השי"ת איתו, מתמלא הוא שמחה ומביא כביכול שמחה אצל השי"ת ועי"ז בא אליו השפעת החסד. והוא ע"פ מה דאיתא בגמ' (ברכות מו) **בעל הבית מברך משום טוב עין הוא יבורך.** ולכאורה משמעות הכתוב הוא דבעל הבית מתברך, ומה שייך שהוא מברך? אלא העניין הוא דממילא מחמת שהוא מברך - מתברך ע"ד "ואברכה מברכך" וזהו "והיה הטוב" ר"ל הטוב שיושפעו עלינו על ידך "והטבנו לך" כנ"ל.

ועדיין לא נתבאר לנו קשר העניין של נשיאת פנים דייקא בברכת כוהנים, ומהיכן נתנה לנו הזכות לברכת שמים מעל - בזה העולם?

העניין יבואר ע"פ הגמ' (ביצה ט"ז א) **תני רב תחליפא אחוה דרבנאי חוזאה כל מזונותיו של אדם קצובים לו מרה ועד ליוכיפ חוץ מהוצאות שבת ויו"ט והוצאות בניו לתלמוד תורה.** וברש"י שם מסביר למאי נפק"מ, דצריך האדם שיחשב

העלון יוצא לאור ע"י **קופריוטינג** שירותי פרסום - דעת קהל

טלפון: 073-73-20-930

קדושת אהרן 12 ירושלים. דוא"ל: copyriting@gmail.com

עיצוב גרפי ברמה גבוהה לפרשנים, עסקים ומוסדות

גרפיקה פרסום הפקות יח"צ אסטרטגיה

ניתן גם להזמין שירותי קופריוטינג-שיווק ויצירת תוכן וכתובת שיווקית

גליון זה נודב ע"י הרה"ח ישראל ראנד הי"ו-ם

לרגל הכנס בנו **יצחק** גי'ו בבריתו של אברהם במז"ט זכו או"א לגדלו לתורה ולחופה ומעש"ט עם כל יוצ"ח.